

Azkenez, Jauna artzera uferatu biar dogu uste edo konfijantza oso-osuagaz. Bera da gure askatzaia, aitarik maite eta bigunena: berak esaten deuzku jua gaitiala beragana: *venite ad me*; auxegaitik uferatu beragana esanaz: emen nator, Jauna, deitu deutzazulako eta maite nozulako: garbitu nagizu neure orban guztijetatik, osatu neure arimako gaijotasunetatik, aberastu nagizu zeure eskar edo grazijakaz eta oroitu oroimenakaz, zure duiñ izan naitian. ¡Kristiñauak!, Jauna artzera onako gertaeria eruango bagendu, ¡ze onera eta mesede andiak aterako gendukezan!, ¡ze Jaun zaletasun andija gure biotzetan sortuko litzateken!

Gaur egunian askok egunero Jauna artzen dabe, beste askok astero eta ilero, baña ¿ze aldakuntza ikusten da euren bizieran?, ¿ze auferakada onoi-menian eta santutasunian? Ezerbe ez, biar dan gertaerarik eruaten ez dalako: batzuk datoz Jauna artzera oikeraz (por rutina), beste batzuk urlija abadiak esan deutzelako, onek gazteen artian modia dalako, arek ikusijak izan ditezana ta abar: gitxi bizi-modua ondutiafen, pekatu ariñak gitxitutiafen, Jaun zaletasunian auferatutiafen. Afokeri eta banerija zalia, murmuradore miñ zofotzduna, dantza zikiñ zalia, izakera edo genijo gaizto ta pifiduna, nun ze bafi dan etxerik etxe, guzur da egi, naste-bofaste guztijak zabaltzen dauzana: Jauna artzen beti, baña beti bardiñ. ¡Kristiñaua!, edo Jauna rtze gitxiago, edo gogo eta asmo obiagaz artu. Eskatu deijogun, ba, Jesukristo gure Jaunari, argitu gaizala geure oraiñ arteko eñakuntzak ezagutu eta osoz uzteko, auferuntzian Jauna artze guztijak izan ditezana Jesukristoren gogokuak, onak eta onera andikuak; eta grazija au eskatuten badeutzagu ziñismen biziz eta apaltasun andiz, emongo deuzku bere aintzarako eta geure arimen onerako, zeñ dan guztioi opa deutzuedana.

Etorkunde osteko ogeigaren igandea

(Irakufi edo esan goizpafa, eta jafaitu onan):

Ikasbide eder eta onurakoñak sañatuten dauz gaurko goizpafak. Ikusi daigun euretariko batzuk. Jesukristo gure Jaunak Judeatik urten eta Galileako

lur aldera zuzendu zanian lenengo egiñ eban mirarija Goizpafak gogoratuten deuzkun mirarija izan zan. Mirari onegaz autortu gura eban bera zala Jaungoikuaren semia eta etofela ludi onetara gizonen biotzetan ziñismena biztutera. Mirari au egiñ eban Kafarnaungo jauntxo andi, aberats eta Galilea guztijan ezaguna zanaren alde. Jauntxo onek entzun ebanian Jesukristo Kanango efitxuan aurkituten zala, jua zan beragana, eta bere aurian belaunbikoturik eskatu eutzon aŕen etofi zediŕa Kafarnaunera iŕ-agiñian eguan bere semetxoa osatutera. Aita atsekabetu onek uste izan eban bere semiaren gaijotasuna zoritxar andi bat zala bere etxerako: ez ekijan, eta ez jakon otuten, ludi onetan igaroten doguzan atsekabe, ez-biar eta zoritxarŕak Jaungoikuaren eskutik datozala, eta geijenian geure onerako laketuten dauzala. Ezpada esan egidazue, ¿zek eruan eban gizon au Jesukristogana? Bere semiaren gaijotasunak; eta gaijotasun onek sortu eutzon atsekabe andiak: semiaren gaijotasuna zoritxar andi bat zan beretzako, eta alan guzti be zoritxar auxa izan zan berari eta bere sendijari mesederik andijenak ekafi eutzazana, ba ezagutu eban Jesukristo, lortu eban bere semiaren osasuna, eta onezaz gañera bere salbazioia; bere semia gaijotu ezpalitz ezan estutuko, ez zan laŕituko, ez eban Jesukristo ezagutuko, eta ez eban bere semiaren osasunik lortuko. Zoritxarŕak, askotan dira Jesukristok artzen dauzan bidiak guri mesediak egiteko. Gurason eta arduratsu bat iŕ eta iru edo lau umezurtz itxiten dauzania, danok eŕukituten gara sendi aregaz, uste izaten dogu alargun txiro eta eŕukigarŕiak umezurtzak eziñ janaritu izango dauzala, eziñ gizon atera izango dauzala, baña Jesukristok bide asko daukoz eta eriotziak egiñ dauzan okerŕunak bere jakiturija azken bakuak zuzenduten dauz, eta beiñ baño geijagotan ikusi izanda umezurtz bat urlijak jaso dabela, bestia otsegintzan ipiñi dabela, bestia osteria ikastolan sartu ta gizon andi izatera eldu dala. Onantxe daki Jaungoikuak zoritxarŕak geure onerako biurtuten.

Ludi onetako aukerak, aberastasunak eta atsegiñak gizona geijenian Jaungoikuagandik alderatuten dabe; baña atsekabiak, zoritxarŕak eta ez-biarŕak Jaungoikuagana uŕeratuten dabe. Gizona aukera guztijan bizi dania ez da Jaungoikuagaz, ez arimiagaz, ez zeruagaz gomutetan, eta aiñ gitxi bere pekatuakaz; baña zoritxarŕak jo eta inguratuten dabenian, atsekabez bere biotza iŕlunduta daukonian, konturatuten da eta ezagututen dau ludi onetako gauza guztijak uskerijak eta banerija utzak diriala, guzufezkua dala berak eskintzen dauan zoriona, eta orduan biurtuten da Jaungoikuagana. Alan jaso zan goizpafak gogoratuten deuzkun seme ondatzaliagaz eta beste aren antzeko asko-

gaz be. Seme ondatzaliak bere tokamena artu eta aitagandik ufindu zanian uste eban zoriontsu zala; emon zan jan-edan, jolas gaizto eta nasaikerija guztietara; txindijak diranan artian aiskidiak be eulijak eztijagana lez uferatuten jakozan; baña txindija amaitu, aiskidiak ufindu eta gosiak eta zoritxarak inguratu ebenian eta bere burua deslai ikusi ebanian konturatu zan, eta tamalez beterik esan eban: inire aitaren etxian ainbat otseñek zer jan eta zer edan ugari dauke; ni bañiz gosiak ilten nago! Ezagutu eban dongaro egiñ ebala aitagandik ufindutia, eta era beratan damuturik aitagana biurtutia erabagi eban: *surgam et ibo ad patrem meum*. Zoritxafa izan zan aldi onetan be seme ondatzaliari zoriona ekañ eutzona. Suak ufe gorijagaz, limiak burdiñagaz eta zepiluak egufagaz egiten dabena, naigabiak eta zoritxarak gizonakaz egiten dabe. (Explíquese esto si se quiere). Atsegiñak, gozotasunak, aberastasunak eta pekatuak gizona itxututen dabe; atsekabiak eta zoritxarak bañiz argituten dabe: *oculos quos culpa claudit, pena aperit*, diño Gregorio Deunak.

Antioko bakaldunak aginpidian, andikerijetan, gozotasunian eta gaiztake-rijetan bizitzia eroyanian, ez zan ezegaz be gogoratuten, ez Jaungoikuagaz, ez arimiagaz, ez infernuagaz; baña gaijotasunak eldu eutzonian, ilteko ariskuan ikusi zanian... orduan bildura, estutasuna, lafitasuna: orduan tamalez beterik didar egitia: *Nunc reminiscor malorum quæ feci in Jerusalem*. ¡Zenbat gizon donga eta buru-bakori, zenbat gazte zoroai jasoten jake auxe ber-berau! Osasunian dana ikusten dabe argi, zuri, eder eta goxo, baña il-agiñian dana ilun, baltz eta bildurgafi.

Artu, ba, Jaungoikuaren eskutik etorijak lez, nozian beñ izaten doguzan kurutzia, ez-biafak eta zoritxarak, eta jasau eruapen andijagaz; ez Jaungoikuagaitik dongaro esaka ibili, askok egiten daben lez, ezpada jafaitu Job deunaren onbidiari, zeñek ondasun eta aberastasun guztijak galdu ebazanian, bere seme-alabak il jakozanian eta bere burua gaijotasun ikaragafi bategaz korta baztarian eta tala zati bategaz bere zakafak kenduten ebazanian ziñuana: *Dominus dedit, Dominus abstulit, sit nomem Domini benedictum*. (Dígase en vasko). Alantxe egiñ dabe gaur donokijan dagozan deunak euren zoritxar aldijetan, eta alantxe egiten dabe gaur be arima onak eta Jaungoikuaren maitale andijak. Goraldur eta onetsi daigun gure Jaungoikuaren jakinduri azken bagia, zeñek zigortuten bagaitu, izaten da gu osatzeko, gure onerako; ipiñi beragan uste edo konfijantza oso osua, eta ziñismen biziz eta uste osoz geurre estu aldijetan beragana elduten bagara emongo deuzku geure onerako izango dana, zeñ guztioi opa deutzuedan.

Etorkunde osteko ogeitabatgaren igandea

(Irakurri edo esan goizpafa, eta jafaitu onan):

Jesukristo gure Jaunak ainbat bidar esan deuzku biotz zabal eta efukio-fak izan gaitiala, eta lagun urkoak egiñdako irañak aintzakotzat be artu ez daiguzala, eta parkatu deijoguzala: geuk neurtuten dogun neufiz neurtuak izango gariala. Baña gizonak atxekija asko ipinten dabez agindu au betetako: batzuek esaten dabe, Jauna, neure onria ta izen ona lurpetu deuztanari eziñ parkatu neikio; bestiak diñue: Jauna, nere ogasunak ostu eta kalte andiak neure eukijan egiñ deuztanari eziñ parkatu neikio; urlijak esango dau, Jauna, neure sendija janarituteko neukan irabazpidia guzurfakaz eta dongaro esanakaz galdu deuztanari eziñ ezelan be parkatu neikio... eta onan beste askok esango dabez gauza asko. Baña danoi esango deutzet biar-biafekua eta nora ezekua dala irañak parkatutia. 1.º Jesukristo gure Jaunak aginduten deuzkulako; 2.º Jesukristok bere egiñagaz erakusten deuzkuleko; eta 3.º geuk parkatuten ezpadogu Jesukristok be geure pekatu eta irañak parkatuko ez deuzkuzalako. Ikusi daiguzan banan-banan iru zijo onek.

1) Jesukristo gure Jaunak ondo ekijan gofotuak, ikusi-eziñak eta bengantza gaiztuak zelako kalte andiak ludi onetan egiten ebazan. Diefirik indartsuenak eta efegetasunak eurak birindu dabez; uririk eder eta aberatsenak galdu dabez; sendi edo familietan neba-afeba eta aiskiden artian asariak sortu eta ereiñ dabez... eta gatx onei guztijoi osakija ipiñi nairik, agindu dau, aginpidia daukolako eta agindu leikialako, alkar maitetu daigula, maitasuna dalako osageirik onena gatx onek guztijok osatuteko. Auxegaitik esan eban: *Hoc est preceptum meum*..... auxe da nire agindua, nik gordetia gura neukiana: alkar maitatu dagizuela nik maitatu izan zaitudan lez; geijago oraindiño: gura dot, diño Jesukristok, nire jafaitzaliñen ezaugarija alkarfen maitasuna izan dediña: adiskidiak maitatutia efaza da, danak egiten dabena da, baña arerijuak, etsaijak maitatutia Kristotafai bakañik dagokijona da: *amicos diligere, omnium est, inimicos solum christianorum*. Onako agindu eder, bigun, goxo eta onurakoñik ez da iñoz entzun: ez Eñomako, ez Atenas-

ko ikastoletan, ez da iñoz entzun. Onako tokijetan diadar auxen entzuten zant maitatu egizu adiskidea eta gofotau arerijua. Jesukristo gure Jauna izan zant lege danga au, ezakun gaizto au aldatu ebana esanaz: *Ego autem dico vobis, diligite inimicos vestros, benefacite illis qui oderunt vos, et orate pro persecutibus et calumniantibus vos.* (Dígase en vasco). ¡Ze lege bigun, goxo eta onurako! Bera gordetian dago gure zoriontasuna lufian, eta baita be zeruan. Beraz Jesukristok aginduten dabelako beartuta gagoz iraiñak lagun urkoari parkatutera.

2) Jesukristok egiñagaz (ejenpluagaz) erakusten deuzku parkatuten. Bere bizitza guztija igaro eban mesediak egiten, argiro dirauzkunez idazki deunak: *pertransiit benefaciendo*: janaritu ebazan gosetijak, osatu gaixuak, sendatu efenak, argitu itxuak, poztu atsekabetsuak eta parkatu pekatu eta iraiñ guztijak... Eta mesede onen ordaintzat ¿ze artu eban? Izekak, destañak, gofotuak eta ikusi-eziñak. Eskriba eta Fariseo doñofak iraiñdu eben ainbat bidar dongakerijarik baltzenak esanaz edalía zala, erijak naspilduten ebiñela, pekatarijakaz batzen zala, demoniñuagaz bat egiñik egoala; eta iraiñ onek eruapenik andijenagaz eruan ebazan; eskubidia, al-izatia eta indafa eukon, gura izan baleu danga onek birindu ta ilteko... baña ez, bere biotz andi ta maitaliak danai parkatu eutzon. Kurutzian josita, oñazerik andijenetan il agiñian eguala be itz bigun, goxo eta estitzu onek bere aotik urten ziran: *Pater dimite illis, non enim sciunt quid faciunt.* (Dígase en vasco). Eta ¿zegaitik onan egiñ eban? Guri erakustiafen bere antzera parkatu biar dogula.

Jesukristoren ikaskizun oneri jaraituaz, deunak be beste onenbeste egiñ daroe. Esteban Deunak, Paulo Deunak, Juan Gualberto Deunak, euren are-rijuai eta iltzalíai biotz-biotzetik parkatu eutzen. Beraz gu be Jesukristoren eta deunen antzera bearturik gagoz arerijuai parkatutera.

3) Azkenez, lagun urkoai eta arerijuai parkatuten ezpadeutzagu, Jesukristo gure Jaunak be ez deuzkuz geure iraiñ eta pekatuak parkatuko. Argiro dirauzku berak: guk neurtzen dogun neufiz neurtuak izango gariala; efukiofak efukija aurkituko dabela; baña gofototsuak eta biotz gogofekuak gogortasuna aurkituko dabela. Beraz ez dabe balioko, ez atxakijak, ez negafak: parkatuten ez dabenak ez dabe parkaziñoerik jaretxiko; onelakuari esango deutze Jesukristok epaikunde egunian: *Serve nequam, omne debitum dimisi tibi.* Otsein dongia, bizitzan egiñ deutzazuzan iraiñ guztijak parkatu deutzudaz, eta ez beiñ, mília bidar baño, ¿zegaitik, ba, nire antzera, parkatu ez deutzazuz zeure lagun urkoari?: *¿nonne ergo oportuit et te misereri conserui*

tul? Beraz alpefik damutu, alpefik negar egiñ, alpefik nekerik miñenak artu, gofotua biotzian daguan artian Jaungoikuak ez deuzku parkatuko.

Ea ba, eliztar biotzekoak, Jesukristoren eta Deunen onbide edefari jafaituaz, parkatu lagun urkoagandik artu dozuezan iraiñ guztijak; parkatu biotzbiotzez, parkatu oso-osuan gofotuaren tanto bat, izpitxu bat biotzian gorde bage; aztu betiko iraiñ guztijak, Jesukristok donetzi zagiezan emen lufian, eta gero an goijan efukiofai eskiñiriko sarija artu daizuen, zeñ danoi biotzetik opa deutzuedan.

Etorkunde osteko ogetabigaren igandea

(Esan goizpar edo ebangelijua, eta jaraitu onan):

Gauza bi erakusten deuzkuz Jesukristok goizparki onetan. Lenengua, izunkeri edo hipokresija gofotogafija dala, eta bigafena bakotxari beria emon biar jakola. Fariseotafak, eta baita be Erodestafak, bekaizkeriz (enbidijaz) beterik egozan. Jesukristo gure Jauna eziñ ikusi eben, gofoto eutzen: bere irakatzi zerukotafak, bere onbide edefak eta bere alatz edo mirari afigarijak eziñ iruntzi ebezan; Jesukristo galtzeko asmoz ebiltzazan, guzurfak eta nas-kagafi guztijak zabaldu ebezan, baña alpefik; orduan erabagi eben maltzurkeriz beteriko, itaunia egitia, ustez afapauko ebela, eta zalaturik Erodesi, onek espetxian ipiñiko ebala. Labankeriz uferatu jakozan Jesusi eta itandu eutzoen: Irakaslia (maijua), badakigu egi zalia zariana eta Jaungoikuaganako bidea egiz irakasten dozula, eta egiz irakatzi eta autortuteko iñoren ardura eta lotsarik ez dozula, gizonen esamezak edo zemayak ez dautzuela atzera egiten; itz onetan ikusten da euren izunkeri gofotogafija, ba aoaz ziñuena biotzez ez eben ziñistuten. Izun guztijak auxa ber-berau esaten dabe: aoagaz gauza bat esan, eta biotzian beste gauza bat gorde, atzipetuteko asmoz. ¡Zenbat onako izun ez dago gizartian!, ¡zenbat onako fariseo ez dago lagun artian! Baña fariseotar arek Jesusek lotsatuta itxi ebazan lez, gizarteko fariseo eta izun guztijak be lotsatuta geratuko dira egunen baten.

Fariseotar zital arek zirautzen Jesusi: Irakaslia, ¿zer deritzazu, Kaisari (Efegiar) zerga edo petxua emon leikio? Itaune au maltzurkeriz ipiñia zan; ederto jafita egoan. Erodes zan, aldi artan, Kaiser-aren ordezkarija, atzeritara zan berau, eta Judeatafentzat, batez be Galileatafentzat, gorotagarrija zan gizon onen buztaripean egon beara. Zerga ematea zilegi etzala esaten ba-eban, an ziran Erodestafak, zalatuko eben, eta Erodesek espetxian sartuko eban; zerga emotea zilegi zala esaten ba-eban bariz, Judeatafak bizirik iruntziko eben; erantzuna gaxa zan. Baña ¿zer balio dabe gizonen asmakizun guztiak Jaungoikuarentzako? Jaungoikua eziñ atzipetu: Jaungoikuak biotz bafenak ikusten dauz, eta mutikoak jaboi uragaz egiten dabezan globo edo puz piloak beiñgoan ezereztuten dirian lez, alantxe desegiño dauz euren maltzurkeri guztijak. Jesusek dirautze: ¿Zergaitik zatoze zirika azal-utsok? Zerga txanpon bat erakutzi egidazue. Erakutzi eutzen txanpona, eta arturik eskuetan, dirautze: ¿Noren irudija eta idazkuna da ori? Kaisar'ena, erantzun eutzoen. Orduan, dirautze Jesusek, emoyozue Kaisafena Kaisarai, eta Jaungoikuari Jaungoikuarena. Au entzunaz, lotsatuta geratu ziran fariseo zital arek eta alde ziran Jesusegandik.

Izun edo hipokrita guztijak dira gorotogarriak, zatofen antzera azpi-jantzaliak dirialako. Izunakaz ez dago iñor baketsu, ez etxian, ex txaidian, ez gizartian, ez iñunbe. Izunak beti itz egiten dabe bigun, gozoro, labankeriz, auxe dalako euren bide bakafa lagun urkoa atzipetuteko; baña gordetan dabe bafuan, biotzian daroien beneno edo pozoia al-dabenian ezarteko. Judas saltzaliaren antzekuak dira, eta arek lez, mosu paltsoATEGAZ saltzen dabez eurakaz artu-emonak daukezan lagun urko guztijak.

Jesukristo gure Jaunak ondo ezagututen ebazalako, zematuten ebazan itzik gogofenakaz. ¡Zuen efukarriak Eskriba eta Fariseo azal-utsak, edontzija azaletik garbituta barutik ařapakeri eta zikinkeriz beterik zagozalako! ¡Sugeak eta ziraunkumeak zare! Bai, eliztar biotzekoak, iges beti izun edo hipokritakgandik; ez euki eurakaz ezetariko artu-emonik baketsu bizi gura badozue, ba Jaungoikuak eta gizon zintzo guztijak gofotetan dabe izunkerija.

Bigafen ikasbidia da bakotxari beria emotia, eta auxe da Jaungoikuaren legia be: Jaungoikuari, Jaungoikuari dagokiona, au da, gur edo adoraziñoia, maitasuna, otsegintasuna, itzala; agintarijai, agintarijai dagokiona, au da, itzala, eta bere agindu eta lege zuzenai obentasuna; arimiari, berari dagokiona; gorputzari, berari dagokiona, janarija, jantzija ta abar; gurasuai eta seme-alabai, eurai dagokiona; jai egunai, jai egunai dagokiona, zelan dan

meza osua entzutia eta premiña bage bialik ez egitia; astegunari, berari dagokiona, lana, biala, eta beragaz etxerako biar dana; atsedinari eta jolasari, eurai jagokozana. Neufi au erabiliko bagendu, arau onegaz geure biar-izan guztijak zuzenduko bagendu, ize baketsu biziko geintekesan!, ize egun eta urte bete-betia eukiko gendukezan!, ize irabazi andiak zerurako eukiko gendukezan! Negañezko ludi au zero biurtuko litzateke.

Baña, zoritxarrez, bakotxari beria ez deutzagu emoten, ezpada, esan egidazue, zenor da, zuen artian, oetik jaikieran Jaungoikuagaz gogoratu, bera gurtu eta berari eskerak emoten deutzozana gau ona igaro dabelako?, zenor da Jaungoikuari jaikieran eskafa eskatuten deutzona eguna eta eguneko arazu guztiak ondo, zuzen eta bere aintzarako egiteko? Zenbat kristiñau, zenbat katoliko ez dagoz, ez goizian jaikieran, ez egun baruan, ez afatsalde eta gabian be ziñatu be egiten ez dirianak eta Aita-gure bat otoi egiten ez dabena! Eta au Jaungoikuagaz egiten badabe, zer egiño dabe bere arimatxueguz? Tautik be ez. Bizi dira arimarik ezpaleukie lez, beste bizitzarik ezpalego lez, eriotziagaz dana amaituko balitz lez. Kristiñauak, iratzartu gaitian; ez gaitian eroak izan! Jaungoiko bat dago, eta bera zuzen-zuzena, iñok atzitetuko ez dabena; arima bat daukagu, eta bera ilezkoia; bizitza bat bakafa daukagu eta bera laburra eta miserijaz eta naigabez betia, eriotza bat baño ez dago, eta bertan utz egiten badogu edo txarto urteten badogu, betiko galdu izango gara.

Gogoratu, ba, egi bildurgarri onek, emon bakotxari beria, zuzen jokatu gauza guztijetan, eta egunen baten sarituko gaitu zuzen-zuzena dan Jaungoikuak, zein danoi biotzetik opa deutzuedan.

Etorkunde osteko ogetairugaren igandea

(Irakufi edo esan goizpafa, eta jaraitu onan):

Kafarnaungo andikija zergaitik uste dozue jua zala Jesukristogana? Gaijotasuna eta eriotzia etxian ikusi ebazalako. Jaungoikua askotan balijetan

da ez-biafakaz, gaijotasunakaz eta eriotziagaz pekatarijak bereganduteko; safi askotan gorputzeko gatxak arimiaren onerakuak dira. Kristotar askogaz jasoten da mutil gudalarijakaz kuartelian jaso oi-dana: kuartelian mutiñak ibiltzen dira zarataka, abestuten, jolastuten eta safi gaiztakerijak egiten; baña korneta soñua entzuten dabengan beiñguan ixilduten dira, eta bakotxa bere tokira edo zeregiñera jua oi-da. Era beratan Kristotar asko be bizi dira, erokorijetan, jolasetan, atsegiñetan, arimiagaz eta zeruagaz aztuta; baña Jaungoikuak nozian beiñ joten dau korneta soñua, au da, bialtzen dau gatx ilgarija, oñazea edo naigabe andiren bat, eta orduan ikaria eta ilteko bildura eta arimako arazuakaz gomutatia. Eriotzako orduan ludi onetako gauza guztijak beste modu baten ikusten dira. Eriotziaren gomutia osasungarija da; eriotziagaz safi gomutetan dana ez da pekatuan jausiko, ez da betiko galduko.

Eriotzia bildurgarija da: baimenik eskatu bage etxe guztijetan eta sendi guztijetan sartzen dalako; eriotziak ez dau iñor aintzakotzat artzen: gaztia, nai zafa, aberatsa, nai txiroa, bere atzamar artian afapetan dauz: gaurko neskatilia gaztia zan, guraso aberatsen alaba bakafa zan, gurasuak kutun eben, bere gaijotasuna sendatzeko alak-al egiñ ebezan danak alperik: eriotziak ez eutzon jaramonik egiñ, bere ordua eldu jakon, eta izart! ebagi eban bizitzia. Jesukristo gure Jauna eldu ezpalitz ez eben guraso maitekor arek ludi onetan bere alabatxo befiro bizirik ikusiko. Eriotzia garatza eta gozoa da: garatza bizitza onetan Jaungoikuagaz eta bere arimiagaz aztuta bizi dirianentzat, bafiz gozoa da emengo ondasunak erabili bai baña biotzik ezarten ez dautzenentzat, biotza ta gogua an goijan egundo agortuko ez diran atsegiñetan dabizenentzat. Eriotzako utz egitiak ez dira ezegaz be osotuten; auxegaitik bizi biar dogu beti itzartuta eta beti gertu: onetarako eruan bizitza ona eta Kristotar bati dagokion antzekoa. Jesukristo gure Jauna da bizitziaren eta eriotziaren jabe bakafa. Ni naz, esan eutzon Marta Deunari, bizitzia eta bizituera: *Ego sum resurrectio et vita*; nigan ziñistuten dabena, il afen, berbiztuko da: *qui credit in me.....* ondo ilten dana ez da betiko ilten, ba jaijoten da bizitza bafira, eriotzarik ez daguean bizitzara. Emendik ezagutu giñai gure betiko zoriona edo zoritxafa ez daguala goiz edo berandu iltian, gatzetasunian edo zartzaruan iltian, ezpada ondo iltian. Batzuetan gatzetan iltia Jaungoikuaren mesede andija izaten da, ba Espiritu Deunak diño, jakiturijako idazkijan, bere arimia Jaungoikuaren gogokua zalako ludi gaizto onetatik atera ebal: *Placita enim erat Deo anima illius, propter hoc properabit educere illum de medio iniquitatum*; beste batzuetan, berandu iltia be izaten da mese-

de andija, emoten deutzolako aldiya bizitzia obaturteko, pekatuakaz damutu eta autortuteko eta penitentzia egiteko. Pekatu astunian bizi izatia afisku andijan bizitia da, pekatuak bizitzia laburtuten dabelako eta uste-uste barik infernuan jausi leikialako. Begira zer diñuan Dabid igarle deunak: *Anni impiorum abbreviabuntur*. Iñtia gauza bildurgafija eta gafatza da: ez dago iñor eriotziak bildurtuten ez dabenik, baña eriotzako bildura geituten da Jaungoikuarenn eskar edo grazijagaz, eta gozotuten da Jaungoikuagan itxaropen sendua eukijagaz. Iñ danaren gorpua jasoten dogunian, berba itzal onexek abestuten doguz: *si iniquitates observaveris Domine*: Jauna, nire gaiztakeriak gogoratuten badozuz, ¿zelan bildurtuko ez naz?; baña ondoren beste itz aonexek esaten doguz: *speravit anima mea in Domino quia apud Dominum misericordia*: baña nire arimiak itxoroten dau zugar, efukija ber-bera zaria-lako. Kristau zintzoak begiratu biar deuzo eriotziari beste bizitzarako bidia-ri lez. Eriotzatik igaro zan Jesus, eriotzatik igaro zan Birgiña Maria, Jose Deuna eta gaur donokijan dagozan Deun guztijak be; gu be bide ofetatik juango gara, eta ondo juateko eruan bizitza ona, ba zelakua dan bizitzia, alakua izan oi-da eriotzia: zuzen bizi dirianak Jaungoikuaren adiskidetasunian iñgo dira; oker bizi dirianen eriotzia bizitzaren antzekoa izango da.

Eldu gaitian, ba, Jesukristo gure Jaunagana, uste edo konfijantza oso batagaz, gaurko goizparak aitatuten deuzkun andikija eldu zan lez. Jesús da gure jaube bakara: bere eskuan daukoz osasuna eta gaijotasuna, bizitzia eta eriotzia: ikutuaz beste bage osatu geinkez, berbiztu geinkez, berbiztu eban lez Kafarnaungo neskatiñatxua. Eskatu deiogun, ba, Jesukristo gure Jaunari, grazija bizitza onian irauteko, gero eriotza on baten bidez beragana ega egiñ daigun, zeñ guztiñ opa deutzuedan. Alan izan dediña.

Etorkunde osteko ogetalaugarren igandea

(Esan goizpar edo ebangelijua, eta jafaitu onan):

Jesukristo gure Jaunak aldi atan egiñ ebazan iragargai itzalak, geure egu-

netan be ontxe dakuzguz. Gure uskutx edo erligiño santua, zerutik gure onerako ekarria, mesediak ugari egiñ deuzkuzana eta egiten deuzkuna, aurkituten da ezetxirik gogorfenen artian: gure Elexa Ama Deuna, amarik maite eta samurrena, alde guztijetatik zirikatua eta ezeztua da: kurutze donea jaurti dabe ikastoletatik, ibil deunak galaerazo dabez, elexak efe dabez, ondasunak ostu deutez, kristiñau ikasbidia irakastia galaerazo dabe, ezkontza santuak nazpildu dabez, Jaungoiko bako ikastolak alde guztijetan ipiñi dabez, eta ikastolak *laika* izango diriala erabagi dabe, eta asmo galgari onek eta geijago aufera eroateko egiñalak egiten dabez. ¡Zelako menosprezijuak, lotsarijak eta miñgoztasunak ez daroiez Erligiño eta Elexa Deunak aldi onetan! ¿Zer egiñ biar dogu ba katolikuak aldi txar onetan? Itxi Erligiñoiari eta Elexa Deunari laguntasuneko eskua emon barik? Ez miña bidar, ez. Seme on eta zintzoak lez, zaindu daigun Erligiño santua, lagundu deijogun Elexa Ama Deunari sendotasunik andijenagaz. bere naigabe andijetan parte arturik eta bere alde otoi samur eta bero-beroak egiñik; au katoliko guztien biar-izana da. Guazen, ba, gai onetzaz zerbait esatera. Entzun gogo onagaz.

Iru eratakoak dira gaur Erligiñoia eta Elexa Deuna ezeztuten dabezanak. Lenengo, jakitun itxu eta afokeriz beterikuak. Onek gura leuke Jaungoikua ludi onetatik kendu eta ez daijala aginpiderik euki; onetarako zabalduen dabez irakatzirik atzitu eta galgarijenak izparingijetan, efebistetan, idazki edo liburuetan, ikastola txiki eta nagusijetan, batzaretan, mitiñetan eta al-daben toki guztijetan amatau gura dabe biotz guztijetan Jaungoikuaren ezaupidia, Jaungoikuaren bildur santua, azke edo libre bizi ditezana, eta abereen antzera nasaikerija guztijetan ondatu ditezana. Guda gogor oni, lotsabakerija andi oni, aurka egiñ biar deutzagu. ¿Zelan baña? Arpegija atariagaz eta koldar edo bildur barik irakatziz onak zabalduagaz, batez be gazterijaren artian eta umetxuen artian. Negargarria da gaurko gazterijaren ezjakintasuna, eta gazteri ezjakiñ eta buru ariña edozetarako dago beti gertu, batez be gaiztakerirako, eta onakorik jaso ez deiten eta gazteri ben-bena eta jakintsua euki daigun, al-dabenak al-daben lez lana egiñ biar dau. Baita umetxuak be emon biar jaketz irakatziz onak eta sartu euren biotzetan Jaungoikuaren bildur santua, ba gaurko umetxuak bijarko gizonak dira, eta zelako asikeria emoten jaken,

alako gizonak izango dira. Ekiñ, ba, gurasuok, eta al dozuen guztijak gazterija zuzenduten eta gazterijari irakatzari onak emoten, bijarko gizadija ona eta Jaungoikuaren gogokua izan dediñ.

Erligiñoiaren eta Elexa Deunaren bigafen arerijua da agintarija. Gaur egunian, Erligiñoiaren eta Elexa Deunaren aurka dabiltz lurbira guzliko agintarijak; esan leike Dabid igarle santuak aldi atan ziñuana gaur be jasoten dala: *Astiterunt Reges et Principes convenerunt in suum adversus Dominum*: Efegiak, Principiak eta osterantzeko agintarijak bat egiñ dabela Jesukristori eta bere Erligiño santu eta Elexiari guda gogoña egiteko. Txinan, Mejikon, Russian, Españian eta beste diefi askotan, masoiak zirikatu ta danak bat egiñ dabe Erligiñoia kendutzeko eta Elexa Santua zapalduteko: *Dirumpamus vincula eorum et projicimus a nobis jugum ipsorum*. Esaten dabe, ¿ze Jaungoiko, ze erligiño eta ze Aita Santu?: ufatu daiguzan ipiñi deuzkuezan legiak, kendu daigun konzientzizako buztarjia, zeñegaz lotu gura gaituen, izan gaitian azke, libre, eta geuk zapalduko dogu guztija; eta asmo auxa aufera eruatiafen emoten dabez legerik gogofenak; laster-laster jesuiten elexakaz, etxiakaz eta ondasunakaz egiñ dabena egiño dabe gure elexa, abade, etxe, ortu, ondasun eta aberastasun guztijakaz, biloztuko dabe Jesukriston Elexa Deuna, eta ipiñiko dabe bizi eziñdako eran. Baña ez bildurtu, ez usterik galdu. Nik ondo dakit, ni ziur nago Jaungoikua ez daguala lo, eta egunen baten, benturaz aldi gitxi bañu, arerijo onei guztijoi goiko Jaunak bañe eta burla egiño deutzena, ba Dabid igarliak esanda itxi eban: *qui habitat in caelis irridebit eos et Dominus subsanabit eos*: nik ondo dakit egunen baten goiko Jaunak bere asafia erakutziko deutzela lotsabako agintari onei eta ipiñiko dauzela munduaren bafegaritzat: *loquetur ad eos in ira sua et in furore suo conturbabit eos*; alan egiñ eban Konbes, Viviani, Kañes eta beste ofen antzeko arerijukaz: il ziran, obijan zapalduta dagoz; eta Jaungoikua bizi da. Erligiñoia eta Elexia bizi dira, eta Elexak bañiztauak izango dira. Gizontxuak urte gitxitarakuak dira; bañiz Jaungoikua betikua da, eta itxas asafatuko olatu bizdunak atxetan puzkatuten dirian lez, alantxe Jaungoikuaren eta bere Elexa Santuaren arerijuak be bifinduak, puzkatu eta zatituak izango dira Jaungoikuaren oñetan.

Eta bitartian ¿zer egiñ biar dogu? Otoi Jaungoikuari, otoi beti eta asper-tu barik: *oportet orare et numquam deficere*; otoiija da izkilu edo armarik indartsuena arerijuak garaituteko eta Elixiareu azkatasuna lortuteko. Begira, Pedro Apostolua Erodesen aginduz Jerusalengo presondegijan egon zanian,

— 161 —

aldi atako kristiñau guztijak otoi egiñ eutzen Jaungoikuari atera egijan pre-sondegitik, eta Jaungoikuak oben egiñik aren otoiñai, atera eban Pedro ain-geru baten bidez. Jaungoikuak bide asko daukoz ezetzirik gogofenai amaija emoteko berak gura dabenian, itxasuak baretu ebazan lez, baretuko dauz oraiño ezetzijak be. Otoi, ba, eta otoi aspertu barik, eta onezaz gañera ondu bizitzia, bizi kristiñau bati dagokijon erara, artu laztasun batzuk be Jaungoikua erukitu dediñ, bere asafia amatau dediñ, eta onan jaretxiko dau Elexa Ama Deunak garaitzik andi eta miragarijena, eta guk bake zoriontsua, zein guztioi opa deutzuedan.

O A R A

Idazki onetan, irakorlako utzune batzuk
arkituko dozuez, baña erasak zuzentzen
dirialako, norberak zuzenduko ditu.

ARKIBIDEA

	<u>OÑAK</u>
Euzkadi'ko Txanburu eta Jauparijei, agur.	5
Abenduaren lenengo igandea. Buldia.	7
Abenduaren lenengo igandea	11
Abenduko bigarren igandea	14
Abenduko irugarren igandea.	17
Abenduko laugarren igandea.	19
«In Vigilia Nativitatis» laugarren igandean jausten danerako	21
Jesusen jayotz osteko lenengo igandea	24
Urte bafija	27
Efegen osteko igandea	30
Efegen osteko bigarren igandea	33
Efegen osteko irugarren igandea	36
Efegen osteko laugarren igandea	38
Efegen osteko bostgarren igandea.	41
Efegen osteko seigarren igandea	44
Garizuma auruko lenengo igandea	46
Garizuma auruko bigarren igandea.	49
Garizuma auruko irugarren igandea	52
Garizumako lenengo igandea	55
Garizumako bigarren igandea	58
Garizumako irugarren igandea	61
Garizumako laugarren igandea	63
Garizumako bostgarren igandea.	66
Abar igandea	69
Berbizkundeko igandea	72
Pasko osteko lenengo igandea	74
Pasko osteko bigarren igandea	77

	<u>ORIAK</u>
Pasko osteko irugaŕen igandea	80
Pasko osteko laugaŕen igandea	82
Pasko osteko bostgaŕen igandea	85
«Rogationibus». Jesusen igokunde aŕeko otoi egunak	88
Jesusen igokunde osteko igandea.	91
Irubatasun Deunaren igandea	94
Etorkundeko igandea (Pentecostés)	96
Etorkunde osteko bigaŕen igandea	100
Etorkunde osteko irugaŕen igandea	102
Etorkunde osteko laugaŕen igandea	105
Etorkunde osteko bostgaŕen igandea.	107
Etorkunde osteko seigaŕen igandea	110
Etorkunde osteko zazpigaŕen igandea.	113
Etorkunde osteko zortzigaŕen igandea	116
Etorkunde osteko bederatzigaŕen igandea	119
Etorkunde osteko amargaŕen igandea	122
Etorkunde osteko amaikagaŕen igandea.	124
Etorkunde osteko amabigaŕen igandea	127
Etorkunde osteko amairugaŕen igandea	130
Etorkunde osteko amalaugaŕen igandea	132
Etorkunde osteko amabostgaŕen igandea	136
Etorkunde osteko amaseigaŕen igandea	139
Etorkunde osteko emezazpigaŕen igandea	141
Etorkunde osteko emezortzigaŕen igandea	144
Etorkunde osteko emeretzigaŕen igandea	147
Etorkunde osteko ogeigaŕen igandea.	149
Etorkunde osteko ogeitabatgaŕen igandea	152
Etorkunde osteko ogetabigaŕen igandea	154
Etorkunde osteko ogetairugaŕen igandea	156
Etorkunde osteko ogetalaugaŕen igandea	158

